

ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ЭРХИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ/ШИНЭЧИЛСЭН НАЙРУУЛГА/-ИЙН ТӨСЛИЙН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ

Нэг.Хуулийн төсөл боловсруулах үндэслэл, шаардлага

1.1.Хууль зүйн үндэслэл

Хүний эрхийн түгээмэл тунхаглалын 2 дугаар зүйлд “Хүн бүр энэ тунхаглалд заасан бүхий л эрх, эрх чөлөөг арьс үндэс, арьсны өнгө, хүйс, хэл, шашин шүтлэг, улс төрийн болон бусад үзэл бодол, үндэсний буюу нийгмийн гарал, эд хөрөнгө, язгуур угсаа болон бусад байдлын ялгааг эс харгалзан ямар ч гадуурхалгүйгээр эдлэх ёстой.” гэж, 22 дугаар зүйлд “Хүн бүр нийгмийн гишүүний хувьд нийгмийн хангамж эдлэх, түүнчлэн нэр төрөө хадгалах, биеэ боловсруулж хөгжүүлэхэд зайлшгүй шаардлагатай эдийн засаг, нийгэм, соёлын эрхээ улс бүрийн бүтэц, нөөц бололцоотой уялдуулан үндэсний хүч чармайлт хийгээд олон улсын хамтын ажиллагааны замаар хэрэгжүүлэх эрхтэй.” гэж тус тус заасан.

Монгол Улсын Их Хурал 2008 онд Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийн тухай Нэгдсэн Үндэстний байгууллагын конвенцыг соёрхон баталснаар тус конвенцын үзэл баримтлалд нийцүүлэн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийг хангах талаар дотоодын хууль тогтоомжоо боловсронгуй болгох, холбогдох зохицуулалтыг сайжруулах үүргийг хүлээсэн.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван дөрөвдүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт “Хүнийг үндэс, угсаа, хэл, арьсны өнгө, нас, хүйс, нийгмийн гарал, байдал, хөрөнгө чинээ, эрхэлсэн ажил, албан тушаал, шашин шүтлэг, үзэл бодол, боловсролоор нь ялгаварлан гадуурхаж үл болно. Хүн бүр эрх зүйн этгээд байна.” гэж, Арван зургадугаар зүйлд Монгол Улсын иргэний баталгаатай эдлэх үндсэн эрх, эрх чөлөөг дурдаж, Арван есдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Төрөөс хүний эрх, эрх чөлөөг хангахуйц эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн болон бусад баталгааг бүрдүүлэх, хүний эрх, эрх чөлөөг зөрчихтэй тэмцэх, хөндөгдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэх үүргийг иргэнийхээ өмнө хариуцна.” хэмээн баталгаажуулсан.

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралтаар баталсан “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны бодлогын баримт бичгийн “Хүний хөгжил” хэмээх Хоёрдугаар бүлгийн 2.3.3-т “...хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийг хамгаалах, нийгмийн суурь үйлчилгээг хүргэх, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих талаар баримтлах бодлого, хөтөлбөр хэрэгжүүлж, салбар дундын зохицуулалтыг сайжруулна.” гэж, 2.6.14-д “Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн нийгмийн оролцоог

дэмжихэд чиглэсэн шинэ төрлийн үйлчилгээг нэвтрүүлнэ.” гэж, 2.6.16-д “...хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд хагас цагаар, гэртээ, зайнаас ажиллах уян хатан зохицуулалт бий болгоно.” гэж, “Амьдралын чанар ба дундаж давхарга” хэмээх бүлгийн 3.1.18-д “Ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд үзүүлэх урт хугацааны тусламж үйлчилгээний нэгдсэн, цогц тогтолцоог бүрдүүлнэ.” гэж, “Амар тайван, аюулгүй нийгэм” хэмээх Долоодугаар бүлгийн 7.3.5-д “Хорих анги, цагдан хорих, баривчлах байр, “Сургалт-хүмүүжлийн тусгай байгууллага”-д хоригдож хүмүүжиж байгаа суурь өвчтэй, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний эрүүл, аюулгүй байдлыг бүрэн хангаж, хүний эрхийг дээдэлсэн орчин нөхцөл бүрдүүлнэ.” гэж, 7.3.11-д “Гэр бүлийн хүчирхийлэлд өртөж байгаа ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг хамгаалах төрөлжсөн түр хамгаалах байр, гэр бүлийн хүчирхийллийн хохирогчдод мэдээлэл зөвлөгөө өгөх төвийг байгуулна.” гэж тус тус тусгасан.

Түүнчлэн, Улсын Их Хурлын 2020 оны 24 дүгээр тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийн Хоёрдугаар бүлгийн 2.5.8-д “Гэр бүл, хүүхэд залуучууд, ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрхийг дээдэлсэн, нийгмийн бүх бүлгийн оролцоог хангасан хүний хөгжлийн цогц бодлого хэрэгжүүлнэ.”, 2.5.13-т “Тусгай хэрэгцээ /байнгын асаргаа шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээл/-тэй 0-16 насны хүүхдээ асран ажил хөдөлмөр эрхэлж чадахгүй байгаа эх /эцэг/-ийн нийгмийн даатгалын шимтгэлийг төрөөс төлөх боломжоор хангах хууль, эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.”, Дөрөвдүгээр бүлгийн 4.3.3-т “Эмэгтэйчүүд, хүүхэд, ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрхийг хангах түр хамгаалах байрыг байгуулж, хуульд заасны дагуу мэдээллээр хангана.” гэж тус тус заасан.

Түүнчлэн Монгол Улсын Их Хурлын “Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2024 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл батлах тухай” 2021 оны 12 дугаар тогтоолд Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-ийн төслийг Засгийн газраас боловсруулж Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэхээр заасан болно.

1.2. Практик шаардлага

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрх зүйн харилцааг 1995 онд Тахир дутуу иргэдийн нийгмийн хамгааллын тухай хуулийг баталсанаас хойш 2005 онд шинэчлэн найруулж Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний нийгмийн хамгааллын тухай хуулийг батлан хэрэгжүүлж байгаад 2016 онд үзэл баримтлалын шинжтэй өөрчлөлт бүхий Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулиар зохицуулж байна. Тус хуульд 7 удаа буюу 2016 оны 09 дүгээр сарын 07-ны өдөр “их дээд сургуульд сургуульд суралцах шалгалтанд тэнцсэн хөдөлмөрийн чадвараа алдсан гишүүнтэй өрхийн нэг суралцагчийн сургалтын төлбөрийг боловсролын зээлийн сан хариуцах”, 2016 оны 11 дүгээр сарын 10-ны өдрийн хуулиар “Ерөнхий боловсролын болон тусгай сургуулийн суралцагчийн үдийн хоолны зардлыг санхүүжүүлэх, үдийн хоолоор үйлчлэх журмыг батлахтай холбоотой болон хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн нийслэл, аймгийн төвд нийтийн тээврээр үнэ төлбөргүй зорчих”, 2021 оны 12 дугаар сарын 17-ны өдөр “...үндэсний хөтөлбөр, төлөвлөгөө гэснийг бодлого, хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.” гэж, 2022 оны 04 дүгээр сарын 22-ны өдөр “...нийслэл, сум гэснийг сум, нийслэл” гэж өөрчлөх, 2022 оны 08 дугаар сарын 29-ний өдөр 11.3 дахь хэсэгт “...төрийн захиргааны гэсний дараа төв” гэж нэмсэн бөгөөд 2023 оны 07 дугаар сарын 07-ны өдөр Нийгмийн

даатгалын тухай ерөнхий хууль, Боловсролын ерөнхий хууль, Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хуулиудын шинэчилсэн найруулга батлагдсантай холбогдуулан нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан.

Хууль тогтоомжийн тухай хуульд заасны дагуу тус хууль хэрэгжиж эхэлснээс 5 жилийн дараа хэрэгжилтийн үр нөлөөг үнэлэхэд хуулийн зохицуулалт зорилгодоо хүрч чадаагүй, талууд нэгдмэл ойлголтод хүрээгүй, хуулийг хэрэгжүүлэх бэлтгэлийг хангаагүйгээс төсөв хөрөнгө дутагдалтай, хүний нөөц, чадавхи сул, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийг хангах салбар хоорондын үйл ажиллагааны уялдаа холбоо хангалтгүй байна гэсэн дүгнэлтэд хүрсэн байна. Хуулийн хэрэгжилтийн үнэлгээгээр хуулийн зохицуулалтын давхардал 24.4 хувь, зөрчил 35.5 хувь, хийдэл 13.3 хувь байна. Давхардлын 61 орчим хувь нь нийгмийн халамжийн, 34 орчим хувь нь боловсролын үйлчилгээтэй холбоотой зохицуулалтууд байна.

Иймд Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуульд үндсэн эрхийг баталгаажуулж, түүнийг хамгаалах, эрхийг хангах хугацаа, дараалал зэрэг нарийвчилсан зохицуулалтыг салбарын бусад хуультай уялдуулж, тухайлбал, Хөдөлмөрийн тухай хууль, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хууль, Боловсролын ерөнхий хууль, Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын тухай хууль, Дээд боловсролын тухай хууль, Эрүүл мэндийн тухай хууль, Нийгмийн халамжийн тухай хууль зэрэг холбогдох хуульд нийцүүлэх байдлаар дээрх давхардал, хийдэл, зөрчлийг арилгах шаардлагатай байна.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хууль, тогтоомжийн уялдаагүй байдал, тэднийг хөдөлмөр эрхлэх боломж, нөхцөлийг хангалттай бүрдүүлээгүйгээс хөдөлмөрийн насны хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн 80 орчим хувь нь ажил хөдөлмөр эрхэлж чадахгүй, үүний улмаас ядууралд өртөж байна. Мөн байнгын асаргаатай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн, түүнийг асран халамжлагчийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих шаардлагатай байна. Түүнчлэн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн өөртөө тохирох ажлын байр бий болгосон бол түүнийг нь "тохируулгатай ажлын байр" гэж тодорхойлон хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас зээл олгож, дэмжих нь нэг талаас түүний орлогыг нэмэгдүүлэх, нөгөө талаас тухайн хүний нийгмийн оролцоог нэмэгдүүлэх боломж бий болох юм.

Монгол Улсын Их Хурлын 2018 оны 56 дугаар тогтоолоор Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд байгуулагдсан Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг-Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газрын бүрэн эрх, чиг үүргийг хуульд нарийвчлан зохицуулаагүйгээс бусад салбарын төрийн захиргааны байгууллагатай чиг үүргийн давхардал үүсэж байна.

Хуулийн зарим нэр томъёог НҮБ-ын Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн хорооноос Монгол Улсын Засгийн газарт өгсөн зөвлөмжийн дагуу Монгол Улсын нэгдэн орсон олон улсын гэрээний зорилго, агуулгад нийцүүлэх шаардлагатай байна.

Үндэсний статистикийн хорооны 2022 оны жилийн эцсийн мэдээгээр Монгол Улсад 115.1 мянган хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн байгаа нь нийт хүн амын 3.3 хувийг эзэлж байна.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн үүсгэн байгуулсан, эсхүл тэдний эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалдаг Улсын бүртгэлийн ерөнхий газарт бүртгэлтэй 900

гаруй төрийн бус байгууллага байна. Эдгээр байгууллагын дийлэнх нь төрийн чиг үүргийг гэрээгээр гүйцэтгэх хүсэлт тогтмол ирүүлдэг бөгөөд тэдгээрт тавигдах шаардлага тодорхойгүйгээс нэг талаас гэрээ байгуулахад хүндрэлтэй, нөгөө талаас ажлын гүйцэтгэлийн чанар, хүртээмжид сөргөөр нөлөөлж байна.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг орон байраар хангах, хөгжлийн бэрхшээл судлалыг хөгжүүлэх, бие даан амьдрах үйлчилгээг бэхжүүлэх, гадаадын их, дээд сургуульд суралцаж буй хөгжлийн бэрхшээлтэй оюутан залууст дэмжлэг үзүүлэх, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг ажлын байранд зуучлах карьер экспо зохион байгуулах зэрэг салбар дундын болон төсвийн уялдаагүй байдлаас тэдний эрх бодитоор хэрэгжих болон бусад олон асуудлыг шийдвэрлэх боломжгүй болгож байна.

Монгол Улсад хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд үйлчилгээ үзүүлдэг хүний нөөцийн хомсдол бий болсон бөгөөд салбарт ажиллагсдыг тогтвортой ажиллуулах асуудлыг нийгмийн баталгааны дэмжлэгтэй уялдуулах зайлшгүй хэрэгцээ бий болсон байна. Түүнчлэн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй эцэг, эхийг хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр сургаж, мэргэжил эзэмшүүлснээр хөгжлийн бэрхшээлийн салбарт бий болсон хүний нөөцийн хомсдолыг бууруулах боломж бүрдэх юм.

Мөн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдэд төрөөс үзүүлэх эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг цогцоор нь үзүүлэх боломж нөхцөл хомс, тэдгээрийн нийгмийн оролцоог нэмэгдүүлэх, бие даан амьдрах эрхийг хангах чиглэлээр хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд үзүүлэх үйлчилгээ бүрийг тодорхой болгох, шаардлагатай зарим үйлчилгээг мэргэшсэн төрийн бус байгууллагаар гэрээлэн гүйцэтгүүлэх, эдгээр үйл ажиллагаанд шаардлагатай санхүүжилтийн механизмыг боловсронгуй болгох шаардлагатай.

Иймд дээр дурдсан үндэслэл, шаардлагын дагуу Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-ийн төслийг боловсруулна.

Хоёр.Хуулийн төслийн зорилго, бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.1.2 дахь заалтын үндэслэн хуулийн бүтэц, уялдаа өөрчлөгдөж, хуулийн нийт заалтын 50-иас дээш хувьд нэмэлт, өөрчлөлт орохоор байгаа тул Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийг шинэчилсэн найруулга хэлбэрээр боловсруулна.

Энэхүү хуулийн төслийн зорилго нь хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний нийгмийн харилцаанд оролцох тэгш эрх, түүнийг хангах, хамгаалах талаар баримтлах зарчим, иргэн, өмчийн бүх хэлбэрийн байгууллагын эрх, үүрэг, оролцоог зохицуулахад оршино.

Хуулийн төсөл нь нийт 12 бүлэг, 46 зүйлтэй байх бөгөөд дараах зохицуулалтыг тусгана. Үүнд:

Нэгдүгээр бүлэгт: хуулийн зорилтыг тодорхойлж, хууль тогтоомж, хуулийн үйлчлэх хүрээ, одоогийн хууль тогтоомжид заасан зарим нэр томъёог Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийн тухай конвенцод нийцүүлэн өөрчлөх, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийг хангах, хамгаалахад баримтлах зарчим зэрэг харилцааг тодорхойлно.

Хоёрдугаар бүлэгт: Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний нийгмийн харилцаанд тэгш оролцох эрх буюу хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг үл ялгаварлан гадуурхах, хөгжлийн

бэрхшээлийн талаарх мэдлэг, ойлголтыг нэмэгдүүлэх сургалт, арга хэмжээ, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний ажиллах, амьдрах орчин нөхцлийг сайжруулах арга хэмжээг тодорхойлно.

Гуравдугаар бүлэгт: Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний сурч боловсрох эрх, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний сурч боловсрох нөхцөл, Монгол дохионы хэл, үүнтэй холбоотой тодорхойлолт, чиг үүрэг, хамаарах төрийн байгууллагын үүргийг тодорхой болгох, брайль үсгийн стандарт, хөгжлийн бэрхшээлийн салбарт ажиллах хүний нөөцийг бэлтгэх зэрэг зохицуулалтыг тусгана.

Дөрөвдүгээр бүлэгт: Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлтийг төрөөс дэмжих, ажлын байрны сонгон шалгаруулалтын харилцааг зохицуулна. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжихтэй холбогдсон нарийвчилсан зохицуулалтыг Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд тусгах болно.

Тавдугаар бүлэгт: Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ, туслах бүтээгдэхүүний асуудлыг тусгасан бөгөөд эрүүл мэндийн үйлчилгээ болон туслах бүтээгдэхүүний санхүүжилтийн эх үүсвэрийг тодорхойлохтой холбоотой харилцааг зохицуулна.

Зургадугаар бүлэгт: Олон нийтэд түшиглэн хөгжүүлэх үйлчилгээ, олон нийтэд түшиглэн хөгжүүлэх үйлчилгээ эрхлэхтэй холбоотой асуудлыг зохицуулна.

Долоодугаар бүлэгт: хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд үзүүлэх нийгмийн халамж, хамгаалал хүртэх эрх, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд үзүүлэх тусламж хөнгөлөлт, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг орон байраар хангагдахад, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд үзүүлэх хөнгөлөлт тусламжийн жишиг үнийг тогтоох, санхүүжилтийн эх үүсвэрийг тодорхойлохтой холбоотой асуудлыг зохицуулна.

Наймдугаар бүлэгт: хөгжлийн бэрхшээлтэй эмэгтэйчүүдийн эрх, улс төрийн үйл ажиллагаанд оролцох эрх, хувийн нууцыг хүндэтгэх, бие даан амьдрах эрх, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний спортын үйл ажиллагааг дэмжих, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний соёл, урлагийн үйл ажиллагааг дэмжих, онцгой байдлын үед авах арга хэмжээг нарийвчлан зохицуулна. Цагдаа, өмгөөлөл, хууль сахиулах, өмгөөллийн үйл ажиллагааг хүртээмжтэй авах, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй гэрлэгчид гэрлэлт цуцлахад хүүхдийн тэтгэлгийг хангалттай хэмжээнд тогтоох, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн хөгжлийн төвийн стандарт батлах, төрийн бус байгууллагаар гүйцэтгүүлэх, санхүүжилтийг шийдвэрлэх, хөтөч нохой сургахтай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний бие даан амьдрах эрхтэй холбоотой дэмжих үйлчилгээнүүдийг бий болгон үүнтэй холбоотой зардлын асуудлыг шийдвэрлэх, спорт болон урлаг соёлын үйл ажиллагааг дэмжих, хүртээмжтэй орчин нөхцөлөөр хангах, оролцогч, тамирчдыг урамшуулах хөрөнгийн эх үүсвэрийг давхардуулахгүй байх, байнгын асаргаа шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдээ асарч байгаа шалтгаанаар хөдөлмөр эрхлээгүй эх /эцэг/-ийн Эрүүл мэндийн даатгалыг холбогдох хуулиудад заасны дагуу төрөөс хариуцахаар асуудлыг зохицуулна.

Есдүгээр бүлэг: Засгийн газрын үүрэг, асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, үндэсний хороо, засаг даргын бүрэн эрх, хуулийн этгээдийн нийтлэг эрх үүрэг, төрийн бус байгууллагад тавигдах шаардлага, нийтлэг эрх, үүрэг гэсэн харилцааг зохицуулна

Аравдугаар бүлэгт бүлэгт: Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийг дэмжих санхүүжилтийн механизмын тогтолцооны талаарх зохицуулалтыг тусгана.

Арваннэгдүгээр бүлэгт: Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн хэрэгжилтийг хянах, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийг хамгаалах салбарын ажилчдын нийгмийн баталгаа, гомдол, нэхэмжлэл гаргах, хууль тогтоомж зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага, хуулийг даган мөрдөх журмын зохицуулалт, хууль хүчин төгөлдөр болох харилцааг зохицуулна.

Гурав.Хуулийн төсөл батлагдсаны дараа үүсэж болох нийгэм, эдийн засгийн үр дагавар

Хуулийн төсөл батлагдсанаар дараах эерэг үр дагавар гарна:

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг нийгмийн бүх салбарт бодитой хангах нөхцөл бүрдэж Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд үзүүлэх бүх төрлийн үйлчилгээний чанар, хүртээмж, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжил, боловсрол, хөдөлмөр эрхлэлт, эдийн засгийн байдал сайжирна.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн үүсгэн байгуулсан, эсхүл тэдний эрхийг хамгаалахаар нэгдсэн төрийн бус байгууллагуудын шалгуурыг тодорхойлсноор төр иргэний нийгмийн түншлэл бэхжиж, төрийн бус байгууллагын үйл ажиллагааны чанар, хүртээмж сайжирна.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын чиг үүрэг, бүрэн эрхийг нарийвчлан тодорхойлж, салбар нэгжтэй болсноор байгууллагын чадавх бэхжиж, салбар дундын уялдаа холбоо сайжирна.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн хөгжлийн төвийг дэмжих санхүүжилтийн тогтолцоо тодорхой болж, байнгын асаргаа шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдээ асарч байгаа шалтгаанаар хөдөлмөр эрхлээгүй эх/эцэг/-ийн нийгмийн хамгаалал сайжирна.

Хуулийн давхардал, хийдэл, зөрчлийг арилгаж, Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуульд заасан нийгмийн халамж, боловсрол, эрүүл мэнд, хүртээмжийн зохицуулалтыг холбогдох салбарын бусад хуульд нийцүүлэн боловсруулна.

Дөрөв.Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээ болон бусад хуультай уялдуулсан байдал, уг хуулийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон шинээр боловсруулах буюу нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болсонд тооцох тухай хуулийн төслийн талаар

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хууль бусад хууль, Монгол Улсын нэгдэн орсон олон улсын гэрээтэй нийцүүлэн боловсруулна.

Хуулийн төсөлтэй холбогдуулан Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийг хүчингүй болсонд тооцох тухай хууль, Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын тухай хууль, Боловсролын ерөнхий хууль, Дээд боловсролын тухай, Гэр бүлийн тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хууль, Хөдөлмөрийн тухай хууль, Эрүүл мэндийн тухай, Засгийн газрын тусгай сангийн тухай, Монгол хэлний тухай хууль, Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Аймаг,

нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Биеийн тамир, спортын тухай хууль, Оюуны өмчийн тухай хууль, Газрын тухай, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай тухай хууль, Эрүүл мэндийн даатгалын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн халамжийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай болон бусад шаардлагатай хуулийн төслийг тус тус боловсруулна.

--- оОо ---